Газета издается на балкарском языке с 1924 года.

Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ЗАМАН

2012 жыл 13-чю июль, байрым кюн. № 135 (19056)

Багъасы 3 сомду

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

КЪАРЫНДАШЛЫКЪ

Арсен Каноков Адыгеяны башчысын юбилейи бла алгъышлагъанды

Къабарты-Малкъарны Башчысы Арсен Каноков кесини коллегасын, Адыгеяны башчысы Асланчери Тхакушинову юбилейи бла алгъышлар ючюн, ол республикагъа баргъанды.

Аны аллында кюн а Арсен Баширович Майкопха алгъышлау телеграмма жибергенди. Анда былай айтылады: «Жашауугъузда магъаналы кезиу жетгени бла Сизни юрегимден къызыу алгъышлайма. Саулай да жашауугъуз ёз халкъына, Ата журтуна, тутхан ишине да жаны-къаны бла къуллукъ этиуню, анга кертичилей къалыуну юлгюсюдю. Сизни башчылыгъыгъызда Адыгея Республиканы халкъы, бир шуёк юйюр болуп, мамырлыкъда эмда келишиулюкде жашайды, жангы жашауну къурайды, политикада, экономикада эмда культурада уллу жетишимле болдура барады. Юбилейигизге Сиз хайт деген заманыгъызда, къарыуугъуз, кючюгюз, хунеригиз да жашнай тургъан кезиуюгюзде къыралны аты айтылгъан къырал къуллукъчусу болуп тюбейсиз.

Бу юбилей кюнде Сизге, багъалы Асланчери Китович, алгъыш этте, кийик саулукълу, узакъ ёмюрлю болугъуз, къарындаш Адыгеяны бла саулай Ата журтубузну айныуларына, жашнауларына себеплик этген ишигизден энтта кёп жылланы къуугъанысыз дейме».

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

Сурат: В. МАМИЕВНИДИ.

МАШУК - 2012

Жашырынсыз эмда хайырлы сёлешиу

Битеукавказ форумгъа къатышханланы VIP-лекторийде кёп сейирлик тюбешиуле сакълай эдиле. Машукчула ючкере олимпиадалы чемпион,Къырал думаны депутаты Александр Карелин, олимпиадалы чемпион эмда Къабарты-Малкъарны Башчысыны кенгешчиси Мурат Карданов, дунияны эмда Европаны чемпиону, Олимпиада оюнлада гандболдан эришиуледе хорлагъан Игорь Лавреневев ушакъла бардырыгъандыла.

Александр Карелин бла тюбешиу олсагъат ачыкъ сёлешиулеге айланнган эди. Форумгъа къатышханла кънокъланы аякъ тюплерине жайылгъан кийизге чёгюп, ючу чемпионнга да бек жууукъда олтургъан эдиле. Жашла бла къызла Север Кавказда спорт къалай айныгъанын билирге сюйгендиле. Ушакъны кезиуюнде тренерлени иш хакъларыны азлыгъыны, сабийлеге хакъсыз спорт секциланы болмагъанларыны, Россейде аслямлы спортну иги айнымагъаныны юсюнден айтылгъанды эмда башха проблемала кётюрюлгендиле.

Къонакъла къыралда спортну айнытыугъа жыл сайын тёрт миллиард сом бёлюннгенин, аны асламысы уллу спорт объектлени къурулушларына къоратылгъанын билдиргендиле. Александр Карелин а бусагъатда сабийлени бла жаш тёлюню арасында не къадар кёп адам спорт бла кюреширге итинирча этер мурат бла жарашдырылгъан бир ненча федеральный программа болгъанын чертип айтханды.

Тренерлени иш хакъларыны оноулары да этиледиле. Депутат билдиргенича, биогюнлюкде тренерлени хакъларына тюрлю-тюрлю кьошакъла этиледиле. Алай къошакъ ачыкъ жаланда сохталары спорт эришиуледе хорлагъанларына кёре бериледи. Жетишимлери болмагъанлагъа уа тёлер керекписи да болмаз,дегенди ол ахырында.

Лекцияладан сора да форумчула аты айтылгъан чемпионну-Александр Карелинни- иерге унамай иги кесек тургъандыла. Аны къолун тутаргъа сюйгенле да кёп болгъандыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Къюбан бюгюнлюкде

Къыйын болумгъа тюшген зонада хал игилене барады

Сакъ жауунла уллу халеклик салгъан Геленджикде бла Новороссийскеде коммуникацияланы, орамланы бла жолланы бузулгъан жерлери тюзетиледиле. Аны юсюнден Россейни МЧС-ини башчысы Владимир Пучков билдиргенди.

-Дивноморскда, Геленджикде бла Новороссийскеде адамлагъа жашау этерге бек керекли системала ишлеп башларча этилгенди. Крымск районда да аллай ишле тамамланыла турадыла,- дегенди ол.

Андан сора да, МЧС-ни башчысы тас болгъан адамланы излеу-къутхарыу ишлени биринчи кесеги бошала тургъанын эсге салгъанды. Министерство бусагъатда кючюн хал артыкъда осал жерлеге бургъанды, аварияланы хаталарын кетериу, бузукъулукъланы тюзетиу ишле бардырыла турадыла.

Битеу да бу ишлеге къатышханланы саны 10 минг 600 адамды. Алагъа авиация эмда эксперт къауумла болушадыла. Крымск районда, дегенди Пучков, газ,электричество,ичер суу аз-аздан бериледиле. «Къыйын болумгъа тюшген зонада хал игилене барады»,-деп билдиргенди министр.

Жандауурлукъ

Гуманитар посылкала хакъсыз жибериледиле

Къобанда къыйынлыкъгъа тюшенлеге гуманитар болушлукъ бла посылкала эмда жандауурлукъ ачча хакъсыз жибериледиле. Краснодар крайда 2012 жылда 7-чи июльда суу басханда юйсюз, хапчуксуз къалгъанлагъа, ачыгъанлагъа къолларындан келген болушлукъну этерге сюйгенлеге «Почта России» федеральный къырал унитар предприятие гуманитар болушлукъ бла посылкаларын эмда жандауурлукъ аччаларын хакъсыз жиберирге оноу этгенди.

Почта бёлюмледе хакъсыз быллай затла жибериледиле:

бет-къол жууучу затла (шампуньла, тиш жууучу пастала, щёткала, сапынла эм башха затла);

дезинфекция керекле;

учуз мобильный телефонла;

тёшек-жастыкъ керекле;

жан жалулукъла, жастыкъла, жууургъанла;

юс эмда аякъ кийимле.

Жангы болмагъан хапчукла алынмайдыла.

Посылкаланы бу адресге жиберирге керекди: **МЧС Краснодарского края, Краснодар, Почтамт 350000.**

Посылканы юсюнде «Гуманитар болушлукъ» деп жазылыргъа керекди.

Посылкала ачылып тургъанлай алынадыла.

Краснодар крайда суу басханны хатасы жеттенлеге ачча болушлукъ этгенледен аны ётдююр ючюн тариф тёлеуле алынмайдыла.

Аны ётдюре туруп былай жазаргъа тийишлиди: добровольное пожерствование гражданам, пострадавшим от наводнения в Краснодарском крае в 2012 году.

ИНН 2309030678
КПП 230901001 Краснодарское краевое отделение Общероссийской общественной организации «Российский Красный Крест»
Краснодарское отделение №8619 Сбербанка России
К/С 30101810100000000602
БИК 040349602
Р/С 40703810330000000106
ФГУП «Почта России»

Болушлукъ ахчагъа энчи счёт ачылгъанды

«Единая Россия» партияны председатели Дмитрий Медведевни Нальчик шахарда Ленин орамны 48-чи номерли юйюнде орналгъан жамауат приёмный-инде Краснодар крайда суу басханны хатасы жеттенлеге болушлукъ этиуню пункту ачылгъанды. Аллай пунктла республиканы районларында жамауат приёмныйледе да ишлейдиле.

Къыйынлыкъгъа тюшенлеге ачча бла болушургъа сюйгенлеге энчи счёт ачылгъанды. Ол былайды:

ИНН 2309030678 КПП 23090 1001 Краснодарское краевое отделение Общероссийской общественной организации «Российский Красный Крест»
Краснодарское отделение №8619 Сбербанка России
к/с 30101810100000000602
БИК 040349602
р/с 40703810330000000106

Назначение платежа: добровольное пожертствование гражданам, пострадавшим от наводнения в Краснодарском крае в 2012 году.

Элбрусчуланы халал кёллюлюклери

Элбрус районда Крымск шахарда табийгъат къыйынлыкъгъа тюшенлеге болушлукъ этиуню тап къурар мурат бла кийимле, харкюнлюк эм жашауда керек болгъан башха затла жыйыучу пункт ачылгъанды.

Район администрацияны башчысы кесини энчи блогунда (асланмалкаров.рф.) элбрусчуланы Краснодарда къыйынлыкъгъа тюшенлеге къолдан келгенича болушлукъ этерге чакъыргъанды. Адамлагъа артыкъда бек керек болгъан, кёп сакъланыргъа боллукъ затла, сабий аш-азыкъ, сауутла, юс эмда аякъ кийимле, иллуала, дарманла окъуна келтирирге боллугъун билдиргенди.

Андан сора да, Малкъарланы Аслан районда организацияланы, предприятияланы, учреждениялары бла федеральный службаланы оноучуларындан да жандауурлукъ ише тири къатышырларын эмда ачча болушлукъ жыйыугъа себеплик этерлерин тилегенди.

Шахарчыла бла эллиле аны чакъырыууна ыразылыкъларын билдиргендиле эмда болушлукъ жыйып башлагъандыла. Элбрусну предпринимательлери да ол ишден бир жанында къалмагъандыла. Къонакъ юйлени иелери суу басханны кезиуюнде ачыгъанланы солутургъа эмда саулукъларын кючлендириге деп 100 жер берирге хазыр болгъанларын айтхандыла.

Алиса ТАРИМ,
Элбрус районну администрациясыны пресс-секретары.

Хурметлеу

Отарланы Керимни аты Тырныауузну биринчи номерли лицейине берилгенди

Республиканы жамауаты кёп болмай Къабарты-Малкъарны халкъ поэти Отарланы Керимни жюзжыллыгъын белгилегенди. Аны бла байламлы Элбрус районда къауум иш бардырылгъанды. Тырныауузну Къулийланы Къайсын атлы маданият юйюнде «Балкария Керима Отарова» деген сурат, краеведческий музейде уа «Жарсымайма, къадарыма ыразыма» деген назмучуну жашау эм чыгъармачылыкъ жолуна жораланнган кёрмючле бардырылгъандыла.

Ара библиотека системаны ишчилери «Кишиликни эм огъурлулукъну поэти» деген литературамузыкалы ингирни къурагъандыла эм шахарны китапханаларында «Отарланы Керимни таулары эм жыллары» деген кёрмючлени бардыргъандыла.

Жер-жерли самоуправлениияны Советини тёртюнчю сессиясыны онууу бла Отарланы Керимни аты Тырныауузну биринчи номерли лицейине берилгенди, деп билдиргендине район администрацияны пресс-службасындан. «Мени къадарым-жер башында мамырлыкъ» документли телепрограмма уа телевиденияда бардырылгъан бериулени санына къошуллукъду.

Андан сора да, башда сагъынылгъан маданият юйню майданында Отарланы Керимге деп ишленирик эсгертме турлукъ жерге мурдор таш салынгъанды.

Бизни корр.

САММИТ

Байламлыкъ жюрютюрге ахшы себеплик

Шимал Кавказда бардырылгъан биринчи жаш тёлю экономика саммитге битеу да ырысхылары 10 миллирад сомгъа жеттен алты жюзге жууукъ предприниматель къатышырыкъды. Жыйылыу 15 июльда Пятигорскеде бардырыла тургъан «Машук-2012» форумну ичинде боллукъду.

Тюбешиу Россейни жаш предпринимательлерини ассоциациясы СКФО –да Президентни толу эркинликли келечисини аппаратыны болушлугъу бла бардырылады. Ол кеси да жаш тёлю бизнес-къауумгъа регионда бир бирлери бла байламлыкъ жюрютюп башларгъа ахшы онгла ачады. Форумда алагъа Россейни Сбербанкыны Север-Кавказ округда бёлюмюню, «Шимал Кавказны курортлары», «Шимал Кавказны айнытыу жаны бла корпорациясы» деген акционер обществоланы, социально-экономика тинтиулени бардыргъан RAMCON институту, RWS эм WARD HOWELL консалтинг компанияланы келечилери консультация берликдиле.

«Бизге саммитни бардыргъанлыбыз регионда гитче предпринимательствону айнытыргъа эм алгъа атларгъа ахшы онгду. Андан сора жаш предпринимательлеге бу жерледе инфраструктура жаны бла бизнес-проектлени айнытыугъа да себеплик берликди», -деп чертгенди Россейни жаш предпринимательлерини ассоциациясыны Шимал Кавказда координация советини таматасы Ольга Куценко.

Бизни корр.

Жазылыу-2012

Сыйлы жамауат!

Сиз бир тюрлю сылтаула бла 2012 жылны экинчи жарымына «Заманнга» жазылаллай къалгъан эсегиз, халны тюзетирге онг барды. Жазылыуну июльну 25-сине дери жарашдырсагъыз, миллет газетибизни 1-чи августдан алып башларыкъсыз. Беш айгъа жазылыуну багъасы 296 сом 75 капекди.

Бизни индексибиз - 51532

Хар кимге да бек керекли мекям — 2 бет

Эм таза элле баям болгъандыла — 2 бет

Келир ыйыкъгъа TV-ны бла радиону программалары — 3-4 бетле

Брифинг

Тынчайыргъа сылтаула жокъдула

КъМР-ни МВД-сында болгъан брифингде Нальчикде криминоген халны игилендириуню амаллары сюзюлгендиле. Журналистле бла тюбешиуге полицияны начальнигини оператив иш жаны бла орунбасары Азрет Маргушев эмда РФ-ни МВД-сыны Нальчик шахарда жамауат къоркъуусузлукъну жалчытыу жаны бла бёлюмюню башчысыны орунбасары Бечелланы Магомет къатышхандыла.

Азрет Маргушев келтирген шартлагъа кёре, быйылны биринчи жарымында аманлыкъланы саны былтыр бла тенглешдиргенде иги да азайгъанды. Сёз ючюн, алгъадан келишип адамны саулугъуна заран салынгган кезиуле 47 процентге кем болгъандыла – былтыр быллай 19 аманлыкъ этилген эсе, быйыл жаланда 10-су.

Дагъыда артыкълыкъ этиу, урлау, фатарланы бла энчи иели юйлени тонау, машиналаны урлау эм башха уллу эм бек уллу аманлыкъ ишле, акъылбалыкъ болмагъанла этген бузукъулукъла да аз болгъандыла. Полициячы айтханнга кёре, ахырына жетдирилмеген тинтиулени саны да 1,7 процентге тюшюрюлгенди (711-ден 699-гъа).

Аны бла бирге игиден неда наркотикледен эсиргенле этген бузукъулукъланы саны иги да ёсгенди. Сёз ючюн, былтыр ичип тургъанла 13 аманлыкъгъа къатышхан эселе, быйыл аллай 51 кезиу болгъанды. Энтта бир жарсыулу шарт - адамла кёп санда жыйылгъан жерледе: парклада, орамлада, майданлада да аманлыкъланы саны ёсгенди.

Жылны аллындан бери уллу эм бек уллу осал ишлени тинтиу да тапсыз баргъанын айтырчады, дегенди полициячы. Дагъыда мурдарлыкъла да 21 процентге ёсгендиле (былтыр – 14, быйыла - 17).

Ахыры 2-чи бетдеди.

Жашырынсыз эмда хайырлы сёлешиу

Ахыры. Аллы 1-чи бетди.

VIP-лекторийде форумгъа къатышханла дагъыда Къарачай-Черкес Республикады «Жаш тёлюню билимли эмда хунерли жамааты» деген жаш тёлю жамаат организациясыны башчысы Азамат Тлисов бла да тюбешгенди эмда «Машукну» билим бериу программасын сюзгенди. Ол айтханыча, мындан бир жыл алгъа баш проблемаладан бири- конкуренцияны ахыры да болмагъаны эди. «Беш форумчудан тёртюсю ахча къоллу болгъандыла, алай хорлагъан проектлени жашауда жаланда 10 проценти бардырылгъанды»,-деп билдиргенди ол.

Андан сора да, Азамат Тлисов бу жолгъу жыйылыугъа хазырлана туруп, проектлени качестволарын игилендириуге уллу эс бурулгъанын, ол жаны бла кёп иш да этилгенин белгилегенди. «Бек алгъа регионла аралы форумла бардырылгъандыла, алада бек иги ишле айырылгъандыла эмда аланы жарашдырыу жаны бла дерсле берилгендиле. Аланы ушакълары граждан тириликни эмда аны жашауда хайырланыуну юсюнден эди. Кыыралда жашау болумгъа чамланнганла кёп нек болгъанларын айтып, лектор аны сылтауларындан бири бетсиз,хунерсиз къуллукъчулада болгъанын белгилегенди эмда аладан властыны оргъаргъы органларына тарыгъын, алагъа къажау кюреширгъе чакъыргъанды. Митингле уа, Шабаева оюм этгенден,амалсызлыкъны ишлеридиле. Аны лекциясыны экинчи кесегине форумчула артыкъда уллу эс буруп тынгылагъандыла. Анда сёз оппозицияда болгъан жамаат къуллукъчула бла политикле жаш тёлюню эсин кеслерине бурур, болмачы ниетле бла алдар ючюн хайырланнган социальный сетьлени,микроблогланы бла блог-платформаланы юслеринден баргъанды.

Ингирликде уа Жаш тёлюню ишлери жаны бла федеральный агентствону башчысы Сергей Белоконевни лекциясына тынгыларгъа боллукъ эди. Ол СКФО-да жаш тёлю политиканы айнытыуну онглары бла шагъырей этгенди, форумгъа хайырланыла тургъан проектле бла келгенлере башламчылыкъларыны эмда келир саманнга планларыны юслеринден билдиригре онг бергенди.

ЮСЮПЛАНЫ Галина.

Тынчайыргъа сылтаула жокъдула

Ахыры. Аллы 1-чи бетди.

Болсада жетишимле да бардыла. 33 ауур эм бек ауур аманлыкъланы оператив тинтиулени хайырындан ала хазырланнган кезиуде окъуна тыяргъа онг чыкъгъанды.

Журналистлени Нальчикде этилген аманлыкъланы асламы не бла байламлыды деген соруулариа Маршенкулов сотовый телефонланы эмда машиналаны гудучулукъ бла, деп жууапларгъанды. Сёз ючюн, жылны аллындан бери шахарда 74 машина урланнгъанды. «Биз аланы иелерине къуруда эсгертгенлей тургъыз – машинагъызны арбазда, орамда къоймагъыз, анга сингализация салдырыгъыз, деп. Алай кеслерине, ырысыслырына да сакъ болгъанла аздыла. Транспортну къайда болса къоюп кетедиле, кече кёп къатлы юйлени арбазына саладыла. Алайдан аны урлагъан неда тонагъан бек тынчды», - дегенди.

Полициячы билдиргенне кёре, жылны башында 132 аманлыкъчы излеуде эдиле. Биогюнлюкде аладан 45-си къайда болгъанлары тохташдырылгъанды эмда ала тутулгъандыла.

Жыйылыуда законлагъа бузукълукъ этип сауутланнган къауумлагъа къажау ишни юсюнден да баргъанды сёз. Биогюнлюкде аллай 23 уголовный тинтиу бардырылады, аладан 7-си ахырына жетдирилгенди. Жылны аллындан бери уа 17 полициячыгъа чабыууллукъ этилгенди.

Бечелланы Магомет айтханыча, аманлыкъ ишлени асламы ингирде этилгенин эсге алып, полицийда ишчи къауум къуралгъанды. Аны келечилери аманлыкъла аслам болгъан жерлени артыкъда бек сакълайдыла. «Аслам эс кёп къатлы юйлени арбазларына буруллады», - дегенди.

Нальчикде аманлыкъла къалайлада асламдыла деп да соргъандыла журналистле. Шахарны ара орамларында бла базарланы тийресинде, дегенди полициячы.

Ахырында Азрет Маршенкулов полицийда ишанылуукъны телефону кече-кюн да юсюнден эсгертгенди. Хар ким да, **49-47-34** номерге сёлешип, аманлыкъ иш хазырлангъаныны юсюнден бидиригре, тарыгъыуларын, жарсыуларын, предложенияларын айтыргъа да боллукъду. Жылны аллындан бери уа бу номерге 18 адам сёлешгенди.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Экология

Эм таза элле баям болгъандыла

Терк районну эллеринде санитар тазалау, тапландырыу эм жарашдырыу экийлыкъ бардырылып бошалгъанды. Аны юсюнден районну администрациясыны пресс-службасы билдиргенди.

Бу ишни кезиуюнде рейдле эм тинтиуле да бардырылгъандыла. Кир-кипчикни эркинликсиз жыйгъан жерледе видеофиксация да этилген эди. Экийлыкъны ахырында районну битеу да онсегиз эллерини администрацияларыны башчылары, бирге жыйылып, хар жергге барып, алада иш къалай этилгенине къарагъандыла.

Экийлыкъны бардыруугъа контроль этген комиссияны башчысы – районну администрациясыны башчысыны жашау болумну жалчытыу жаны бла орунбасары Мурат Гедгафов эллени барысында да бу кезиуде кёп ишле этилгенлерин белгилегенди. Ол санда кир-кипчикден 535 гектар жер тазаланнганды, эркинликсиз къуралгъан кир-кипчик жыйылгъан 22 жер кетерилгенди.

Эллени тийрелерин жашиллендириуге да аслам эс бёлюнгенди: 500-ден аслам терекле бла юлкюне салыннгандыла. Аны бла бирге 22 эсгериу жерлени тийрелери да тап халгъа келтирилгендиле. Комиссияны членлери Терек суну жагъасы бла башха сууланы эм кёллени жанлары къалай тазаланнганларына энчи эс буруп къарагъандыла.

Экийлыкъны итогларына кёре, биринчи жерни Дейское эл алгъанды, экинчини – Плановское, ючюнчюню уа Новое Хамидие. Белоглинское, Джулат эм Интернациональное элле да ишни иги бардыргъанлары себепли махтаугъа тийишли болгъандыла. Жангы Малкъарда, Акъбашда эм Новое Хамидие элледе уа санитар тазалау, экийлыкъдан сора да, башха кезиуледе терк-терк бардырылып тургъанларын белгилегенди комиссия. Алада жашагъанла бу ишге ал жылладан эсе игирек къатышханлары чертилгенди.

Бизни корр.

КЪАЙГЪЫРЫУ

Хар кимге да бек керекли мекям

Элбрус посёлкада элни администрациясыны башчысы Курданланы Юзейирни, эл советни депутаты Темуккуланы Асланны, «Ай Би Си» къурулуш компанияны башчысыны орунбасары Хаджиланы Юсюпню, Терс-Къолда сеть участкаларны оноучусу Хапаланы Рашидни хайырларындан кёп къатлы ючюнчю номерли юйню къатында жукъгъа жарамай тургъан жапмагъа ремонт этип, той-оюн къурарча, аш-суу хазырларча жери, жатмасы да болгъан тынгылы мекям ишленнгенди. Суу, газ, ток да тартылгъанды, аны башын а жангыдан жапхандыла.

Бу юйде жашагъан Ёлмезланы Далхат бла Ахмат, Курданланы Саид, Эндрейланы Роман, Гюлюйланы Элдар, Османланы Мухаммат ремонт эм мекямны жангыртыу баргъан кезиуде, изеуге келип, болушуп тургъандыла.

Юйде чач къыркъгъан отоу, электротоварла сатхан тюкен да боллукъдула. Жууукъ заманда кёп къатлы башха юйлени алларында да аллай жапмала ишлерге оноу этилгенди.

МАМАЙЛАНЫ Алий.

Банк

Предпринимательлеге - жангы кредит

«Россельхозбанкны» «Госконтракт» деген жангы кредити гитче эм орта бизнесге кыырал бла муниципалитетлени 150 миллион сом багъасына дери эл жюк продукция эм башха товарла сатып алыу неда жумуша эти контрактларын юлешген конкурсха къатышыргъа онг береди. Аны юсюнден бу махкемени КъМР-де бёлюмюню пресс-службасы билдиргенди.

Предпринимательлени заявкаларын ахча бла жалчытыргъа юч миллион сомгъа жууукъ берилликди, Контрактны толтурургъа уа – 45 миллион сомгъа дери.

Быллай кредитни алгъан хар предприниматель бла банк энчи ишлерикди. Ахчаны да энчи график бла белгиленнген заманны ичинде къайтарыргъа онг боллукъду.

Бу жангы кредит «Россельхозбанкны» башха предложениялары бла бирге предпринимательлени финансла бла жалчытыугъа себеплик этериги да баямды.

Бизни корр.

Башламчылыкъ

Онбеш-онсегиз - жыллыкълагъа да иш табылады

Прохладныйде орналгъан «Глория джинс» корпорацияны бёлюмю онбеш-онсегиз - жыллыкъланы ишге алыргъа хазырды. «Акъылбалыкъ болмагъан инсанланы бир болжалгъа иш бла жалчытыу» деген республикалы целевой программаны жашауда бардыра, Адамланы иш тарыхы болгъан фабриканы эм анда урунгган коллективни юсюнден айтханды. Биогюнлюкде производство цехледе шендюгюлю оборудованияла бла технологияла орнатылыпдыла. Аланы муниципалитетни башчысы цехлеге эм производство помещениялагъа айланнганда социальный пакет бериледи, ишчиле сабийлерин жылгъа эки кере хакъсыз кииндирирге онг табадыла. Къарыусузуракъ юйрледен келип ишлегенлеге ай сайын аш-азыкъ бла да болушадыла.

Корпорацияны сыйлы Анастасия Узорешительницаны атын

бла жалчытхан шахар арасы бла этилген келишимге кёре, биогюнлюкге 19 окъуучуну алгъандыла. Аллай бирди да шёндю медицина комиссияны ёте турадыла.

Аны юсюнден жер-жерли администрацияны башчысына Игорь Кладькогъа, ол предприятны ишчи программасын кёре келген эди, аны производство жаны бла таматасы Олег Колесников билдиргенди. Олег Георгиевич элли-жыллыкъ кеси да кёргенди.

Фабрика Ростовда орналгъан «Глория джинс» биригиную бёлюмю болгъанлыкъгъа, Прохладный шахарны бек уллу предприятиляриндан бирине саналады эм шахар бюджетни ай сайын иги кесекге толтурады. Мында 600 адам ишлейди. Орта эсеп бла тергеп айтханда анда урунгнганлы айлыкълары 11 минг сом болады. Андан сора да, алагъа толусунлай жюрютген жандауурлукъ фонду да барды, анга Лилиана Ватаманюк башчылыкъ этеди эм республикада орналгъан интернатлагъа юс кийим бла дайым болушханлай турады. Озгъан айда предприятияны 874 изделиясын Нартанны бешинчи номерли сабий интернатына элтип бергенди, ол билдиргендие шахарны администрациясыны пресс-службасындан.

Бизни корр.

САУЛУКЪ

Ётюгюзню кетерген эселе...

Ёт орунну кетергенден сора къаллай къыйынлыкъла келирге боллукъдула? Аланы болдурмаз ючюн, не этерге керекди?

Къоркъуулусу: аш орунну, чегилени ауругъанларыдыла

Кереклиси чакълы бир ётню бауур береди – ол ёт орунгга жыйылады, анда иги да кючленеди, адам азыкъ ашаса, сокъур чегиге барады. Адамгъа операция этилген эсе – ёт орун кетерилген эсе, ёт бауурдан тюзюнлей чегилеге барады, ол себепден аны кючю да азаяды, къалгъан кючю уа ашны аз-аз порцияла бла ашасагъыз, аны эритирге жетерикди. Ол болумда адам кёп ашаса уа, аш орун ауурланады, къусарыгъы келеди.

Андан сора да, ёт орун кетерилсе, ашны эритиучю ферментле да азаядыла.

Ол болумдан къутулургъа уа не онгла бардыла?

Бауургъузгъа сакъ болугъуз. Ётюгюзню кетергенден сора сууда неда тылпыуда бишириген ашланы ашагъыз, бек игиси уа – аланы да тартылгъанларын ашасагъызды. Битеу къуурулгъан, жаулу, кючлю, тузлу ашланы бауургъызны ауругъаны сау болгъунчу къоярга керексиз, эсиртиучю ичилени да. Ол аш орунну да, чегилени да жангы болумлада ишлерге юйретирикди. Жарым жыл озгъандан сора диетаны кенгертирге боллукъду, ашха жемишлени, тахта кёгетлени (соханны, сарымсакъны, турманы, лимонланы кашкъалмай тохтарыкъды.

Андан а къалай бла азатлыныргъа боллукъду?

Ашны аз-аз, терк-терк ашагъыз. Хар ашагъанынгъыз ётню чыгъыууна себеплик этеди, алай не къадар терк-терк этилсе, ёт бир жерде уюмай, ол къадар турады, тамырлада жюрюй. Бек игиси - кюн сайын 5-7 кере ашасагъызды. Адам азыкъ ашаргъа жаланда 2-3 кере олтурса уа ёт тийишлисча къатышырыкъ тюйюлдю аш орунну ишине.

Холестеринни хайырланыуну къюгъуз. Ма андан къуралады ташла. Семиз этни, сары жауну аз ашагъыз (сары жауну кюн сайын 20 граммын), сютден этилген ашланы жаулары аз болгъанларын хайырланыгъыз.

Айланыргъа кюрешигиз. Операция этилгенден сора 1,5 – 2 айны ичинде хар кюн сайын 30-40 минутну жыяу айланыгъыз. Алай этсегиз, ёт бир жерде турмай, ишин эте барлыкъды. Сууда жюзюю да болушуруккъду: суу быдырыгъызгъа женгил массаж этерикди. Бассейнгне ёт орунугъузну кетергенден сора жарым жыл озса, жюрюрге боллукъду. Эртёнлик гимнастика да хайырлыды. Аны уа хауада айланнганда этерге боллукъду. Къарын шаугютлени уа жылдан алгъа къатдырыргъа керек тюйюлдю.

Азыкъ аш орунгга акъырын тюше барса, ферментлени «тирилтеди» эм бауургъа да онг береди «ишге» къатышыргъа.

Ферментлени ичигиз. Ётню кетергенден сора адамгъа жетишмеген ферментлени орунларына дарманла керек боладыла. Специалистге соругъуз да, сизге керек болгъан дарманны хайырланыгъыз.

Къоркъуулусу: жангы ташладыла

Ётю болмагъан адамны чархында мындан ары таш къуралмакъ тюйюлдю деп айтыргъа жарамаз. Ташла ётню къурамы тюрлене неда ол чайкъалмай турса къураладыла. Жарсыугъа, операция окъуна ётню къурамын тюрлендирмейди. Алай эсе, ёт барыучу тамырлада чайкъалмай тохтарыкъды.

Андан а къалай бла азатлыныргъа боллукъду?

Ашны аз-аз, терк-терк ашагъыз. Хар ашагъанынгъыз ётню чыгъыууна себеплик этеди, алай не къадар терк-терк этилсе, ёт бир жерде уюмай, ол къадар турады, тамырлада жюрюй. Бек игиси - кюн сайын 5-7 кере ашасагъызды. Адам азыкъ ашаргъа жаланда 2-3 кере олтурса уа ёт тийишлисча къатышырыкъ тюйюлдю аш орунну ишине.

Холестеринни хайырланыуну къюгъуз. Ма андан къураладыла ташла. Семиз этни, сары жауну аз ашагъыз (сары жауну кюн сайын 20 граммын), сютден этилген ашланы жаулары аз болгъанларын хайырланыгъыз.

Айланыргъа кюрешигиз. Операция этилгенден сора 1,5 – 2 айны ичинде хар кюн сайын 30-40 минутну жыяу айланыгъыз. Алай этсегиз, ёт бир жерде турмай, ишин эте барлыкъды. Сууда жюзюю да болушуруккъду: суу быдырыгъызгъа женгил массаж этерикди. Бассейнгне ёт орунугъузну кетергенден сора жарым жыл озса, жюрюрге боллукъду. Эртёнлик гимнастика да хайырлыды. Аны уа хауада айланнганда этерге боллукъду. Къарын шаугютлени уа жылдан алгъа къатдырыргъа керек тюйюлдю.

Дагъыда бир къоркъуулу зат – чегилени къажаулукъларыды

Ётлерин кетергенден сора бирбир адамла имбиз ётеди неда къатады деп, тарыгъадыла. Аны баш сылтауу – иничге чегиледе бактерияланы мардадан кёп болгъанларыды. Къалынланнган ёт, ашны эритиргъе себеплик этгенден сора да, сокъур чегиде болгъан микробланы къырады. Бауурдан чыкъгъан ёт къарыусуз болгъаны ючюн микробла къырылмайдыла, кёпден-кёп бола, микрофлораны балансына заранлары тиеди.

Бу болумдан а къалай сакъланайыкъ?

Ашыгъызны тюрлендиригиз. Татлы ашла микробланы кёбейлениулерине себеплик этедиле. Аланы орунуна наныкъланы, клубниканы, зюдюрню, къара ишхилдини неда къара тукъузгюню хайырланыгъыз. Ала бактерияланы иги къырадыла – микрофлораны кереклиси чакълы бирде тутаргъа себеплик этедиле. Корица бла гвоздика да аллайладыла – алай эсе, аланы ашыгъызгъа оздурмай къошсагъыз да игиди.

Микрофлорагъыз тийишли ёлчемде болсун. Сизге бек керекдиле бифидо-лактобактериялары болгъан, аныча пребиотикалары болгъан затла.

Врачха бара-бара туругъуз.

Шёндю бактерияланы мардадан кёбейиулерин тохтатырча иги амалла бардыла, ол санда антибактериальный дарманла, антисептикле. Ала чегиледеги микробланы къырадыла, къаннга уа къошулмайдыла. Аланы кереклилерин а жаланда гастроэнтеролог врач айтырыгъына сёз да жокъду.

Наталия ФУРСОВА.

Тынчайыргъа сылтаула жокъдула

Ахыры. Аллы 1-чи бетди.

Болсада жетишимле да бардыла. 33 ауур эм бек ауур аманлыкъланы оператив тинтиулени хайырындан ала хазырланнган кезиуде окъуна тыяргъа онг чыкъгъанды.

Журналистлени Нальчикде этилген аманлыкъланы асламы не бла байламлыды деген сорууларына Маршенкулов сотовый телефонланы эмда машиналаны гудучулукъ бла, деп жууапларгъанды. Сёз ючюн, жылны аллындан бери шахарда 74 машина урланнгъанды. «Биз аланы иелерине къуруда эсгертгенлей тургъыз – машинагъызны арбазда, орамда къоймагъыз, анга сингализация салдырыгъыз, деп. Алай кеслерине, ырысыслырына да сакъ болгъанла аздыла. Транспортну къайда болса къоюп кетедиле, кече кёп къатлы юйлени арбазына саладыла. Алайдан аны урлагъан неда тонагъан бек тынчды», - дегенди.

Полициячы билдиргенне кёре, жылны башында 132 аманлыкъчы излеуде эдиле. Биогюнлюкде аладан 45-си къайда болгъанлары тохташдырылгъанды эмда ала тутулгъандыла.

Жыйылыуда законлагъа бузукълукъ этип сауутланнган къауумлагъа къажау ишни юсюнден да баргъанды сёз. Биогюнлюкде аллай 23 уголовный тинтиу бардырылады, аладан 7-си ахырына жетдирилгенди. Жылны аллындан бери уа 17 полициячыгъа чабыууллукъ этилгенди.

Бечелланы Магомет айтханыча, аманлыкъ ишлени асламы ингирде этилгенин эсге алып, полицийда ишчи къауум къуралгъанды. Аны келечилери аманлыкъла аслам болгъан жерлени артыкъда бек сакълайдыла. «Аслам эс кёп къатлы юйлени арбазларына буруллады», - дегенди.

Нальчикде аманлыкъла къалайлада асламдыла деп да соргъандыла журналистле. Шахарны ара орамларында бла базарланы тийресинде, дегенди полициячы.

Ахырында Азрет Маршенкулов полицийда ишанылуукъны телефону кече-кюн да юсюнден эсгертгенди. Хар ким да, **49-47-34** номерге сёлешип, аманлыкъ иш хазырлангъаныны юсюнден бидиригре, тарыгъыуларын, жарсыуларын, предложенияларын айтыргъа да боллукъду. Жылны аллындан бери уа бу номерге 18 адам сёлешгенди.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Рейд

Автомобилигизни киши урламагъанды, аны башха жерге кёчюргендиле

2012 жылда 1-чи июльдан башлап автомобильлени орамлада тохтатыуну эмда аланы салыуну жорукъларына бузукълукъ этгенлеге салынннган тазирле тюрленнгендиле. Россей Федерацияны Административ право бузукълукъланы юсюнден кодексине жангычылыкъ кийирилгенди.

Кёп болмай КъМР-де МВД-ны ГИБДД-сыны энчи батальонуну инспекторлары автомобильлени иелери жангы жорукъланы къалай билгенлерин сынар мурат бла Нальчик шахарны ара орамларындан бирине чыкъгъандыла. Тинтиуле бардырлыкъ жерлени тизмесин ала адамланы тарыгъыуларына кёре жарашдыргъанды.

Эртёнликдеги окъуна жолпатруль службаны нарядлары Кулиев,Ленин орамлада бла Пачев орамдагъы ара рынокну тийресинде жолда жюрюю не халда болгъанына къарап башлагъандыла. Юч сагъатны ичинде испекторла энчи служба бла бирге 8 автомобильни жорукъланы бузуп тургъан жерлеринден кёчюргендиле.

Машиналаран къойгъан жерлеринде кёрмеген водительле сейир-тамашагъа къала эдиле. Артда аланы машиналарын киши урламагъаныны, аны ГИБДД-ны къуллукъчулары энчи стоянкагъа кёчюргенлерин билгенде, жюреклери бир кесек хош бола эди.

Автомобиль къалайгъа кёчюрюлгенини юсюнден КъМР-де МВД-ны УГИБДД-сына бу телефон номерге сёлешип билирге боллукъду: **96-10-00**. Андан сора административ практиканы бёлюмюне (2-чи Промпроезд,18) келирге керекди. Протокол жарашдырылып, тазир да тёленнгенден сора, машина иесине къайтарылады.

Бизни корр.

Полиция

Офицер больницагъа жетдирилгенди

КъМР-де Ич ишле министерствону кеси ичинде къоркъуусузлукъну службасы «Кавказ» федеральный жолну 449-чу километринде «Шалушка» постда болгъан аварияны сылтауларын тинте турады.

Ачыкъланнган шартлагъа кёре, ВАЗ-21090 автомашинаны водители, Чегем шахардан Нальчикге бара тургъанлай, Къабарты-Малкъар Республикада МВД-ны жол-патруль службасыны инспекторун басдыргъанды. Полициялы лейтенанты, ол кезиуде кесини боргъун толтура, жолда жюрюю не халда болгъанына къарай тура эди.

Машина басхан офицер жууукъдагъы багъыу учреждениядан бирине жетдирилгенди. Бу ишге кёре следствие-оператив тинтиуле бардырыладыла.

Акциз маркала урланнгандыла

РФ-ни Ич ишле министерствосуну «Баксанский» бёлюмюне жер-жерли предприятияладан бирини директору тарыгъа келгенди. Ол Катханов орамда орналгъан акциз складладан биринден алкоголь ичилигеле,шарт айтханда уа, «Крещенская мягкая люкс» аракъысгъа жабышдырыллыкъ энчи федеральный маркала урланнганларын билдиргенди.

Ол кезиуге аракъы 60 минг шешагъа хъюлуп тура эди. Директор айтханнга кёре, предприятиягъа 92040 сом багъасы заран тюшюрюлгенди.

Уручулукъ этилген жерде шёндю оператив-следствие къауум ишлей турады.